

Generalitat de Catalunya
**Departament de Benestar Social
i Família**

Límits legals en el traspàs de dades inter-serveis

**El tractament de dades personals en la xarxa de
protecció dels infants i adolescents**

Àngel Lázaro Riol

***Doctor en dret i Cap del Servei de Suport
Jurídic de la DGAIA***

Índex

- 1. Introducció: el tractament i la cessió de dades personals**
2. Requisits i finalitat del tractament i la cessió de dades en la xarxa de protecció dels infants i adolescents
3. Preguntes escrites dels professionals

Introducció

- Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (**Llei 14/10**)
- Decret 2/1997, de 7 de gener, reglament de protecció dels menors desemparats i de l'adopció (**Decret 2/97**)
- Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (**LOPD**)
- Reial Decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desenvolupament de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (**RPD**).

Introducció

- **Privacitat**, fonament de la protecció de dades: concepte ample, autonomia privada i dignitat personal, àmbit vital personal reservat i protegit, inclou reputació (honor), espai íntim (intimitat), pròpia imatge (imatge física) i dades personals (autodeterminació informativa)
- **Límit per tercers**, privats (llevat relacions privades) i públics (llevat relacions públiques): intromissions il·legítimes (LO 1/82: fets falsos o certs, però, íntims)
- **Consentiment**: requisits, efectes i límits

Introducció

- **Dades de caràcter personal (LOPD):** qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables.
- **Dades de caràcter personal (RPD):** qualsevol informació numèrica, alfabètica, gràfica, fotogràfica, acústica o de qualsevol altre tipus que concerneix persones físiques identificades o identificables.

Introducció

Dades personals Consideracions més rellevants	Titular, tercers, drets i deures
	Tractament, cessió i consentiment
	Qualitat i veracitat
	Fitxer
	Responsable i encarregat

Introducció

Dades personals

Consideracions més rellevants

Format: “document”

Emmagatzematge: “fitxer”

Comunicació: “emissor”,
“receptor” i “mitjà”

Seguretat:
“emmagatzematge” i
“transmissió”

Ús: “finalitat”

Introducció

- **Tractament de dades (LOPD):** les operacions i els procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permetin recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com les cessions de dades que derivin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències.
- **Tractament de dades (RPD):** qualsevol operació o procediment tècnic, ja sigui automatitzat o no, que permeti la recollida, gravació, conservació, elaboració, modificació, consulta, utilització, cancel·lació, bloqueig o supressió, així com les cessions de dades que resultin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències.

Introducció

- **Cessió o comunicació de dades (LOPD):** qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat.
- **Cessió o comunicació de dades (RPD):** tractament de dades que suposa la seva revelació a una persona diferent de l'interessat.

Introducció

- **Consentiment de l'interessat (LOPD):** qualsevol manifestació de la voluntat, lliure, inequívoca, específica i informada, mitjançant la qual l'interessat consenti el tractament de dades personals que el concerneixen.
- **Consentiment de l'interessat (RPD):** qualsevol manifestació de voluntat, lliure, inequívoca, específica i informada, mitjançant la qual l'interessat consent el tractament de dades personals que el concerneixen.

Introducció

- ❑ **Afectat o interessat (LOPD):** persona física titular de les dades que siguin objecte del tractament a què es refereix l'apartat c) d'aquest article.
- ❑ **Afectat o interessat (RPD):** persona física titular de les dades que siguin objecte del tractament.
- ❑ **Persona identificable (LOPD):** qualsevol persona la identitat de la qual es pugui determinar, directament o indirectament, mitjançant qualsevol informació referida a la seva identitat física, fisiològica, psíquica, econòmica, cultural o social. Una persona física no es considera identificable si la dita identificació requereix terminis o activitats desproporcionats.
- ❑ **Tercer: (RPD)** la persona física o jurídica, pública o privada, o l'òrgan administratiu diferent de l'afectat o interessat, del responsable del tractament, del responsable del fitxer, de l'encarregat del tractament i de les persones autoritzades per tractar les dades sota l'autoritat directa del responsable del tractament o de l'encarregat del tractament.

Introducció

Principi de qualitat

- 1. Les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin **adequades, pertinents i no excessives** en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut.
- 2. Les dades de caràcter personal objecte de tractament **no es poden utilitzar per a finalitats incompatibles amb aquelles per a les quals les dades hagin estat recollides**. No es considera incompatible el tractament posterior d'aquestes dades amb finalitats històriques, estadístiques o científiques.
- 3. Les dades de caràcter personal han de ser **exactes i posades al dia de manera que responguin amb veracitat a la situació actual de l'afectat**.

Índex

1. Introducció: el tractament i la cessió de dades personals
2. **Requisits i finalitat del tractament i la cessió de dades en la xarxa de protecció dels infants i adolescents**
3. Preguntes escrites dels professionals

Requisits i finalitat

- ❑ **Desprotecció** de l'infant/adolescent (indiciària, investigada o demostrada), premissa de la intervenció
- ❑ **Situacions legals de desprotecció:** risc i desemparament (alt risc), guarda protectora
- ❑ Intervenció, recollida i anàlisi de dades (estudi i diagnòstic)
- ❑ La recollida (tractament) està delimitada per la finalitat (pertinència): **una situació aparent (indiciària) o demostrada de desprotecció**
- ❑ **Requeriments normatius i metodològics:** objectivitat, prova normativa, demostració empírica

Requisits i finalitat

SITUACIÓ DE DESPROTECCIÓ

Infant/adolescent

Progenitors, tutors, guardadors

VALORACIÓ TÈCNICA

Tractament i Cessió de Dades personals

Valoració

MESURA DE PROTECCIÓ

Requisits i finalitat

- **Principi de qualitat:** Dades pertinents i no excessives
- **Criteri de pertinència:**
 - Dades necessàries per avaluar la situació de desprotecció i proposar una mesura
 - Dades necessàries per valorar (acreditar o descartar) la concurrència d'un INDICADOR o un FACTOR de desprotecció o resiliència
 - Situació del menor en els àmbits de relació: família, escola, sistema sanitari, serveis socials
 - Situació dels progenitors-tutors-guardadors que incideixin sobre les capacitats parentals i la cura del menor

Requisits i finalitat

- CRITERIS NORMATIUS DE REFERÈNCIA PER DETERMINAR LA PERTINÈNCIA (QUALITAT) DE LES DADES
- Situacions de desprotecció: arts. 102 i 105 de la Llei 14/10
- Llistats d'indicadors i factors de risc, protecció i resiliència: art. 79 de la Llei 14/10
- Llistats d'observacions RUMI

Requisits i finalitat

Dictamen CNS 1/2009 – Apdcat - Dades de salut

*“Aquesta habilitació per la comunicació de dades [sense consentiment del titular] serà legítima (....) sempre i quan la finalitat (...)sigui la de garantir la protecció del menor en situació de desemparament i **sigui imprescindible** per tal que els equips tècnics puguin portar a terme les seves funcions”*

Requisits i finalitat

Dictamen CNS 1/2009 – Apdcat - Dades de salut

*“Vista l’habilitació, en principi, de la comunicació de dades de salut, tant del propi menor com de terceres persones relacionades amb el menor, en els termes i per a la finalitat explicitada en la consulta, cal tenir en compte, també, que aquesta habilitació **no ha de suposar un accés** a la història clínica **en uns termes**, com els que s’apunten en la consulta, que podríem qualificar de certament **amplis i inconcrets**”*
[cal prèvia valoració i ponderació del centre sanitari]

Requisits i finalitat

Dictamen CNS 27/2011 – Apdcat - Dades educatives

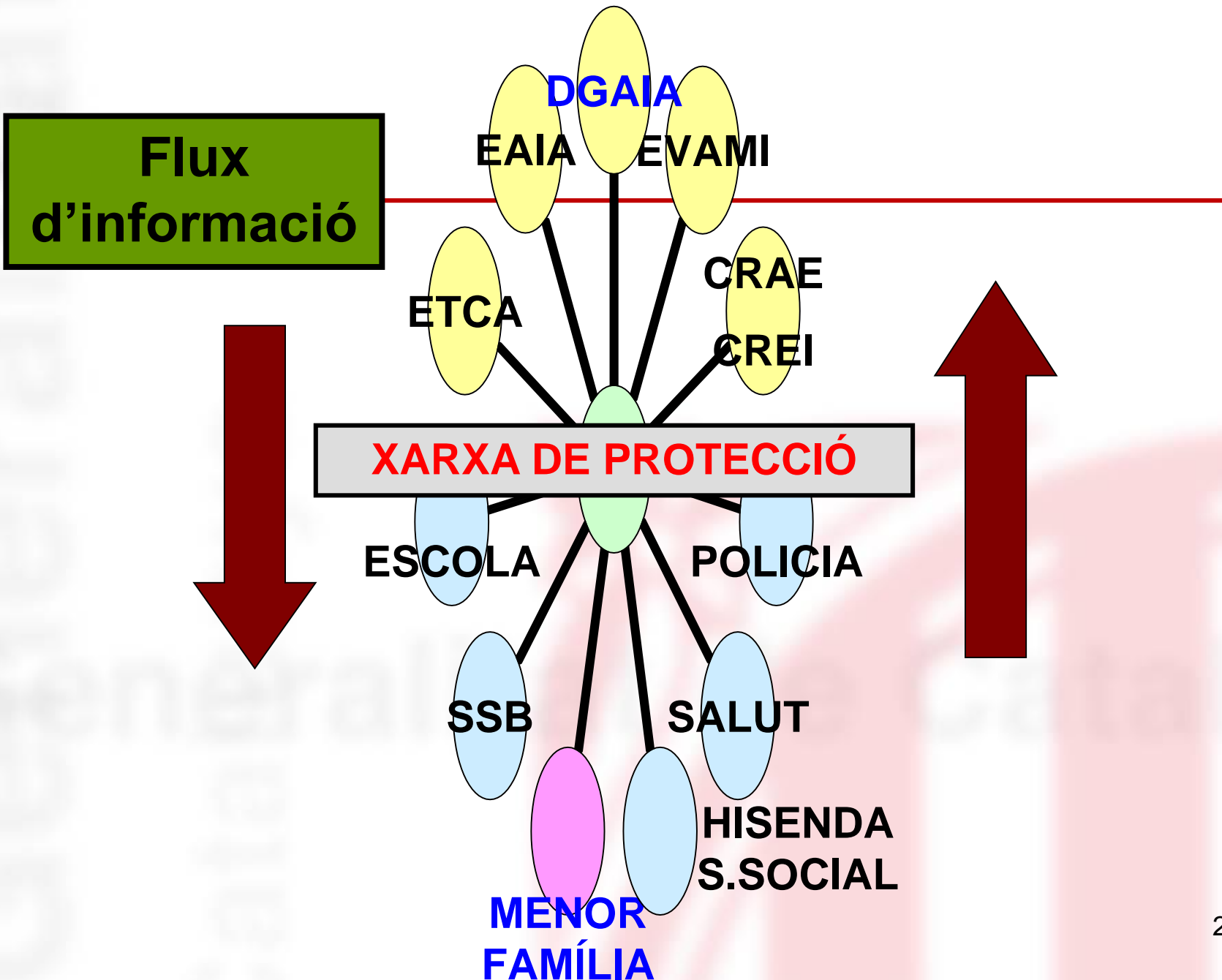
Resum: és lícit comunicar o cedir, sense consentiment del titular, per pròpia iniciativa de la institució o prèvia sol·licitud policial individualitzada i motivada, dades dels menors escolaritzats dels fitxers dels centres educatius, si existeix una investigació policial en curs, o si es té coneixement d'una possible infracció penal, “**o bé perquè existeix el temor de que el menor es troba en una situació de risc**”, d'acord amb la Llei Orgànica de Protecció del Menor i la Llei

Requisits i finalitats

Tipus de dades	Pertinents (exemples)	Dubtoses o innecessàries (ex.)
SANITÀRIES	Malaltia de transmissió sexual del menor	Malaltia de transmissió sexual del progenitor?
EDUCATIVES	Absentisme	Participació dels progenitors en l'AMPA?
POLICIALS	Denúncia per consum de drogues del menor	Antecedents del progenitor per delicte fiscal?
SOCIALS	Domicili familiar	Orientació sexual? Religió? Ideologia?
ECONÒMIQUES	Renda familiar neta	Registre mercantil? ²¹

Requisits i finalitat

- La Llei 14/10 configura una **xarxa catalana de protecció** en dos nivells, el nivell específic (Generalitat, Equips tècnics) i el nivell genèric (educació, salut, serveis socials, seguretat), sense oblidar els ens estatals (Fiscalia, Jutjats)
- El **flux d'informació** (tractament de dades) dintre de la xarxa és prioritari, quan es tracta d'evitar (desempament) o prevenir (risc) la desprotecció i, en aquests termes, està legalment garantit.

Art. 24.2 Llei 14/10

~~Les administracions implicades han de col·laborar i~~
actuar coordinadament. Especialment en matèria de protecció dels infants i els adolescents, **els serveis públics estan obligats a facilitar la informació requerida pel departament competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents a fi de valorar quina és la situació de l'infant o l'adolescent**, i a portar a terme les actuacions de col·laboració necessàries per a protegir-los. Les dades que es poden cedir entre administracions sense consentiment de la persona afectada són les **econòmiques, laborals, socials, educatives, de salut, policials i penals dels menors i de llurs progenitors, tutors o guardadors.**

Art. 100.3 Llei 14/10

Tots els professionals, especialment els professionals de la salut, dels serveis socials i de l'educació, han d'intervenir obligatòriament quan tinguin coneixement de la situació de risc o de desemparament en què es troba un infant o adolescent, d'acord amb els protocols específics i en col·laboració i coordinació amb l'òrgan de la Generalitat competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents. Aquesta obligació inclou la de **facilitar la informació i la documentació que calgui per a valorar la situació de l'infant o l'adolescent.**

Arts. 10-11 Decret 2/97

Article 10: Per apreciar la procedència de la declaració de la situació de desemparament se sol·licitaran **els informes socials, mèdics, psicològics, pedagògics o policials**, si escau, i també de les possibilitats d'atenció en la pròpia família o família extensa o, si escau, aliena. (...)

Article 11: (...) D'altra banda, completaran, quan sigui possible, **les dades personals i documentació relativa al menor i la seva família rellevants per a l'expedient**, i tota la informació i certificats que els aportin els interessats.

Totes aquestes dades i documents s'aportaran a l'expedient administratiu del menor.

Pregunta 1

- En el intercanvi d' informacions entre professionals relatives a situacions d'infància en risc hi ha algun tipus de dades o informacions que mai es poden intercanviar? En cas afirmatiu quines serien?
- Sí, les dades no rellevants per valorar la situació de desprotecció del menor, determinades, cas per cas, segons els criteris normatius de referència (situacions legals de desprotecció, indicadors i factors)

Pregunta 2

- Com s'objectiva aquesta situació de risc social?
- Les dades recollides es valoren segons metodologia científica i tècnica (contrastació empírica, objectivitat, proporcionalitat, legalitat) per determinar si hi concorren indicadors i/o factors de desprotecció (risc/desempament) que es corresponguin amb alguna situació legal de desprotecció (Llei 14/10)

Preguntes 3 i 4

- ❑ Quines dades es poden intercanviar per telèfon entre professionals de diferents serveis sobre casos atesos conjuntament i que presenten situació de risc social?
- ❑ Quines dades es poden intercanviar per mail i/o web entre professionals de diferents serveis sobre casos atesos conjuntament i que presenten situació de risc social (notes, informes,...?)
- ❑ Totes les rellevants per valorar la desprotecció (resposta pregunta 1), tenint en compte que s'ha de tractar de dades “objectivades”, “documentades” i/o “arxivades” (p.ex no els rumors sense fonament)

Pregunta 5

- Fins a quin punt (quan, com) els professionals poden negar-se a donar una informació a un altre servei sobre una persona o família atesa en ambdós serveis?
- Tots els professionals, especialment d'educació, salut i serveis socials, estan obligats (art. 100.3 Llei 14/10) a facilitar TOTES les dades rellevants per valorar la desprotecció i essencials per decidir la intervenció, sense perjudici de la **CONFIDENCIALITAT I EL DEURE DE RESERVA**

Pregunta 6

- Per enviar un informe a l'altre servei –prèvia sol·licitud (p.e. de l'escola cap a l'EAIA o del CAP a SSB,..) es pot requerir, per part del servei que ha de respondre, algun document al servei sol·licitant (diligència judicial, sol·licitud del cap administratiu,..) ?
- En la mesura en que estan obligats, la petició formal motivada (motiu bàsic de la intervenció) i individualitzada, seguint el protocol establert (identificació, canal de comunicació segurs) seria suficient, però, es podria admetre en cas de dubte alguna comunicació addicional, sempre i quan no suposi una cessió indeguda de dades personals

Pregunta 7

- En el treball amb Infància (en risc o sense) cal sempre que els pares/tutors legals sàpiguen que els professionals es reuneixen, o es coordinen, i parlen del seu fill o filla?
- En els procediments de desemparament o guarda, els progenitors, tutors o guardadors tenen dret a conèixer el contingut essencial del diagnòstic i la proposta (devolutiva tècnica) i els tràmits documentats en l'expedient, en el moment previst (vista d'expedient) i llevat de dades confidencials o reservades

Pregunta 8

- I en quins casos es necessari un consentiment dels pares perquè els professionals intercanvien dades i/o informes ? com s'ha de requerir aquest consentiment (oral, escrit)? En el cas de pares separats, es necessari també el consentiment del progenitor que no te la guarda-custòdia?
- La llei autoritza la cessió de dades entre professionals de la xarxa per valorar situacions de desprotecció sense consentiment dels titulars

Pregunta 9

- En el cas de pares separats (especialment si hi ha un alt grau de conflictivitat) quines informacions està obligat a donar el professional al progenitor que no te la guarda-custòdia? Ha d'informar, per exemple, si l'altre demana un canvi de centre escolar o si porta el nen al psicòleg? es obligatori que el progenitor sense guarda custodia doni el seu consentiment a aquestes decisions?
- Si hi ha tutela pública, les decisions sobre el menor són responsabilitat del tutor públic, no cal consentiment dels progenitors, separats o no, en tot cas, ambdós han d'estar informats si no tenen suspesa la pàtria potestat

Pregunta 9

- Si no hi ha tutela pública, i els pares estan separats, les decisions sobre el menor han d'estar regulades en el Pla de Parentalitat, en que la informació les decisions sobre habitatge, salut i educació, entre d'altres, han de ser compartides (art. 233-9 del Llibre II del Codi Civil de Catalunya), llevat de mesura penal, cautelar o definitiva (allunyament, privació de potestat) o civil (privació de potestat)

Pregunta 10

- Que vol dir, al nostre àmbit d'atenció a les persones (atenció social, educació i salut) el “secret professional”? Es poden acollir a ell tots els professionals (metges, mestres, treballadors socials, psicòlegs,..)?
- Les dades personals obtingudes en exercici de les funcions professionals no poden ser revelades a tercers, LLEVAT que ho imposi la mateixa funció (treball en xarxa) o una norma o resolució judicial ho exigeixi (denúncia penal). Empara totes les professions regulades. La norma de referència son els estatuts professionals.

Pregunta 11

- Quins son els límits de la confidencialitat deguda i el “dret a la privacitat”? l’anomenat “interès superior del menor” en seria un? Que vol dir exactament aquest principi jurídic? I com se sap, en un cas determinat, quin es el principi que ha de prevaldre?
- La confidencialitat implica que determinades dades (catalogades com a confidencials, expressament o implícita) tan sols poden ser conegudes per persones autoritzades, LLEVAT de norma o mandat judicial

Pregunta 11

- ❑ La protecció del menor justifica el trencament de la confidencialitat, sempre i quan la dada confidencial sigui imprescindible per fer-la efectiva
- ❑ L'interès superior del menor implica que, en cas de conflicte no conciliable de drets o interessos, preval l'interès del menor, però, sense anul·lar necessàriament els drets de tercers i cercant la proporció en la mesura corresponent.
- ❑ La ponderació de drets i interessos contraposats és casuística, mesurant (legalment, èticament) cas per cas les circumstàncies que hi concorren

Pregunta 12

- Quan un professional te coneixement de una comissió d'abusos sexuals i/o maltractaments a un menor es pot al·legar secret professional o qualsevol altre precepte legal per no comunicar per escrit aquestes sospites fonamentades als altres serveis implicats i especialment a l'EAIA?
- Els professionals que, en exercici de la seva professió, tenen coneixement de fets delictius (art. 262 LECrim) i/o situacions de desprotecció (art. 100.3 Llei 14/10) estan obligats a informar a l'autoritat competent.

Generalitat de Catalunya
**Departament de Benestar Social
i Família**

www.gencat.cat/bsf